

Čís. 14515.

I. Skrátenie veriteľa v smysle § 2 č. 3 odporovacieho poriadku je dané, keď veriteľovi bol znemožnený alebo sťažený zásah na dlžníkovom imaní; netreba, aby veriteľ vyčerpal všetky možné exekučné prostriedky.

II. O také sťaženie veriteľovho zásahu môže ísť aj vtedy, keď veriteľ môže viesť exekúciu len na požívanie nehnuteľnosti zabavením požívacieho práva a nie na jej podstatu.

III. Odporovací nárok je vylúčený, keď vôbec niet nádeje na zvýšenie možnosti uspokojenia.

(Rozh. z 11. IX. 1935, Rv III 358/34.)

Podľa údajov žaloby žalobník má proti st. Jánovi L. pravoplatný zmenkový platebný príkaz, na základe ktorého viedol uhradzovaciu exekúciu na hnutel'nosti, táto bola však bezúspešná, lebo ho predstihli iní veritelia; st. Ján L. smluvami daroval svojim deťom — žalovaným — nehnuteľnosti, na ktoré vlastnicke právo bolo pre nich vložené a súčasne bolo vložené právo doživotného požívania v prospech darovateľa st. Jána L.; tento prevod nehnuteľnosti stal sa zrejme len tým cieľom, aby bol žalobník skrátený a o tomto úmysle skrátenia žalovaní, ako deti darovateľa, museli vedieť. Z toho dôvodu napadol žalobník úkon žalovaných a žiadal, aby súd vyriekol, že smluvami medzi st. Jánom L. a žalovanými učinené darovanie je voči nemu (žalobníkovi) ako veriteľovi neplatné a aby žalovaných zaviazal: zaplatiť žalobníkovi 7.500 Kč istiny s 5% úrokami, alebo trpeť pod exekúciou uspokojenie žalobnej pohľadávky vkladom exekučného záložného práva na darované nehnuteľnosti. Žalovaní se bránili tým, že žaloba je predčasná, lebo žalovaní ako obdarovaní sú zodpovední len v druhom rade v prípade nedobytnosti pohľadávky voči priamemu dlžníkovi, a žalobník nevedol exekúciu na doživotné požívacie právo, ktoré je v prospech st. Jána L. na darovaných nehnuteľnostiach vložené, čím by jeho pohľadávka mohla byť uspokojená.

S ú d p r v e j s t o l i c e žalobu zamietol ako predčasnú.

O d v o l a c í súd rozsudok prvého súdu zmenil, žalobe čiastočne vyhovel a vyriekol, že prevodné smluvy medzi st. Jánom L. a žalovanými sú voči žalobníkovi bezúčinné a žalobník je oprávnený, aby sa dotyčne svojej pohľadávky, ktorú má proti st. Jánovi L., exekučným poradiem uspokojil z nehnuteľnosti darovaných žalovaným. D ô v o d y:

V súdenom prípade ide o prevodné smluvy, uzavreté po vyhlásení odporovacieho poriadku, treba preto použiť pre posúdenie týchto smlúv po stránke ich odporovateľnosti predpisov § 2 č. 3. a § 4 č. 1. odporovacieho poriadku, podľa ktorých odporovať možno právnym úkonom, ktorými dlžníkov veriteľ bol skrátený a ktoré sjednal v posledných dvoch rokoch pred vznesením odporu s jemu blízkými osobami, alebo ktoré vykonal v prospech týchto osôb, krome že by druhej strane v dobe, keď sa právny úkon stal, nebol známy ani nemusel byť známy úmysel dlžníkov:

skrátit' veriteľa, taktiež bezplatným opatreniam dlžníka, nakoľko nejde o splnenie zákonného záväzku alebo o obvyklý príležitostný dar.

So zreteľom na nespornú skutočnosť, že žalovaní sú deťmi pôvodného dlžníka žalobníkovho, nemôže byť pochyby, že ich treba pokladať za blízkych príbuzných podľa § 5 cit. zákona.

Treba preto skúmať len to, či je daný zákonný predpoklad odporu podľa § 9, odp. por. a či bol alebo či mohol byť žalovaným známy úmysel prevoditeľa skrátit' veriteľa rečeným prevodom.

Vrchný súd tieto otázky riešil kladne, preto nemohol si osvojiť právne stanovisko súdu prvej stolice, že táto žaloba je predčasná.

Je síce pravda, že žalobníkovi prislúcha právo vymáhať svoju pohľadávku podľa § 208 ex. zák. z doživotného požívacieho práva prevoditeľa st. Jána L., pôvodného dlžníka, avšak toto jeho právo, nepozbavuje ho možnosti použiť práva odporovať prevodnému úkonu, ktorým bol zbavený možnosti, aby si vydobyl pohľadávku z nehnuteľností, ktoré patrily dlžníkovi v dobe vzniku pohľadávky, ak sú dané podmienky odporu. Žalobníkovi na základe nadobudnutého exekučného titulu prislúcha právo, aby sa dotyčne sročnej pohľadávky, uspokojil z podstaty majetku naraz, a nemôže mu toto právo obmedzovať dlžník zlomyseľným prevodom svojho majetku, slúžiaceho na zaokrytie žalobníkovej pohľadávky, v dôsledku čoho nemôže byť žalobník nútený k tomu, aby sa uspokojil zabavením požívania, ktorý spôsob vymáhania poskytuje veriteľovi len splátky, alebo aspoň je spojený so značnými ťažkosťami a zpravidla závisí od trvania života dlžníka.

Pre riešenie práva žalobníka nerozhoduje okolnosť, akú hodnotu mali prevedené nehnuteľnosti a aké ťarchy na nich viazly, ani to, koľko platili žalovaní prevoditeľovi alebo aké dlhy prevzali za neho, lebo tieto okolnosti patria na interný pomer medzi žalovanými a prevoditeľom, nijako však nezabavujú žalobníka práva odporovať tomuto úkonu, ktorými ho zbavili úhrady.

N a j v y š š í s ú d dovoláciu žiadosť zamietol D ô v o d y:

Ustanovení § 2 číslo 3 odp. ř. vzťahuje se na všechna právní jednání bez rozdílu, zda jde o právní jednání úplné aneb bezplatné.

Podle citovaného zákonného ustanovení zkrácení věřitelovo je tu i tehdy, by-li znemožněn aneb stížen jeho zásah na dlužníkovu jmění; nevyhledává se však, aby věřitel vyčerpал všechny možné exekuční prostředky (srovnej rozhodnutí n. s. číslo 10.691 Sb. n. s.). O takové ztížení jde mimo jiné i tentokráte, když věřitel může vésti exekuci již jen na požívání věci zabavením požívacího práva na nemovitostech a nikoli na jejich hmotu. Právem může dále uplatňovati věřitel svůj odpůrčí nárok i v tom případě, když bezúčinnost právního jednání zvýší možnost sáhnouti k cíli vedení exekuce na takové majetkové části, které odporovatelným jednáním z majetku dlžníkovu již vyšly, a když přivodí pro odporujícího věřitele příznivější situaci, než byla před odporováním. Vyloučen byl by tedy odpůrčí nárok jen tehdy, kdyby v ů b e c nebylo na děje na zvýšení možnosti uspokojení (srovnej rozhodnutí nejvyššího soudu číslo 5185 Sb. n. s.). Avšak z okolností tvrzených dovolateli nelze b e z p e č n ě na to usuzovati, že žalobce nebyl by s t o docí-

liti aspoň čiastočného uspokojení v exekuční soudní dražbě nemovitostí, jež byly předmětem převodních smluv.

Nejvyšší soud ani jinak neshledal zákonného důvodu, aby rozsudek odvolacího soudu by změněn nebo zrušen a proto dovolací žádost zamítl.

Čís. 14516.

Odpustenie protestu podľa § 38 zmenk. zák. je účinné medzi účastníkmi stranami, hoci sa nestalo písomnou doložkou na zmenke.

(Rozh. z 11. IX. 1935, Rv IV 228/34.)

Žalujúca banka domáhala sa zaplatenia 11.650 Kč od žalovaného na základe jeho záväzného prejavu, že sumu túto, ako hodnotu desiatich zmeniek sročných 1. februára 1932, ktoré bol podpísal ako indosant, bez ich protestovania zaplatí. Žalovaný sa bránil tým, že ide o zmenkový záväzok, ktorý zanikol premlčaním, lebo on ako indosant podľa § 89 odst. 2 zmenk. zák. vypadol z obliga, zapieral, že bol protestáciu odpustil a že by sa bol zaviazal zmenkový dlh bez protestovania zmeniek zaplatiť.

Súd prvej stolice žalobe vyhovel. Z dôvodov:

Vzhľadom na to, že vypočutí svedkovia dokázali skutočnosť, že sa žalovaný dňa 1. februára 1932 totiž v deň sročnosti zmeniek dostavil do úradovne žalujúcej banky, kde žiadal, aby sporné zmenky neboly protestované, aby nemal zbytočné útraty, a prejavil, že celú pohľadávku zaplatí, čo však neučinil, ďalej vzhľadom na to, že žalovaný proti výške pohľadávky námietok nečinil a žalujúca banka zmenky pripojila k spisom, bolo treba žalobu uznať za opodstatnenú a žalovaného na základe nového záväzku, vzniklého z prejavu, učeného pred svedkami, podľa žalobnej žiadosti zaviazat.

Odvolací súd rozsudok prvého súdu zmenil a žalobu zamietol z dôvodov: Žaloba nie je založená na zmenkovom záväzku. Právnym základom žaloby je — podľa prednesu žaloby — samostatný záväzok žalovaného, že zaplatí zažalovanú sumu. Podľa výpovedi Samuela A., riaditeľa žalujúcej banky, žalovaný dňa 2. alebo 3. februára 1932 žiadal žalujúcu banku, aby zmenky neboly protestované, prejavil, že pojde do Poľska, odpredá tam nehnuteľnosti a pohľadávku vyplatí. Svedkyňa Gizela F., účtovníčka žalujúcej banky, vypovedala, že žalovaný v čase sročnosti zmeniek žiadal svedka Samuela A., aby zmenky neprotestoval, prejavil, že pojde do Poľska a potom tieto zmenky usporiada, že po návrate z Poľska žalovaný doniesol do banky 10 dolárov, ktoré vymenil za 240 Kč a tieto peniaze nechal na zmenkové úroky, a že niekoľko dní banka dala zavolať žalovaného, ktorý sa aj dostavil do banky, a Samuel A. ho vtedy vyzval, aby zmenky obnovil, žalovaný to ale odoprel.

Na základe týchto dvoch výpovedí sa nedá ustáliť, že strany miesto zmenkovej obligácie boly by uskutočnily súkromnoprávnu obligáciu.

Žalovaný aj na odvolacom pojednávaní trval na tom a chcel to dokázať, že medzi stranami k novácii nedošlo, že právny pomer strán do konca bol zmenkový, že žalovaný sľúbil usporiadať zmenky, že banka volala žalovaného, aby zmenky prolongoval.